

«Ήμαστε χαρούμενα παιδιά
και όλοι βρήκαμε δουλειά μετά»

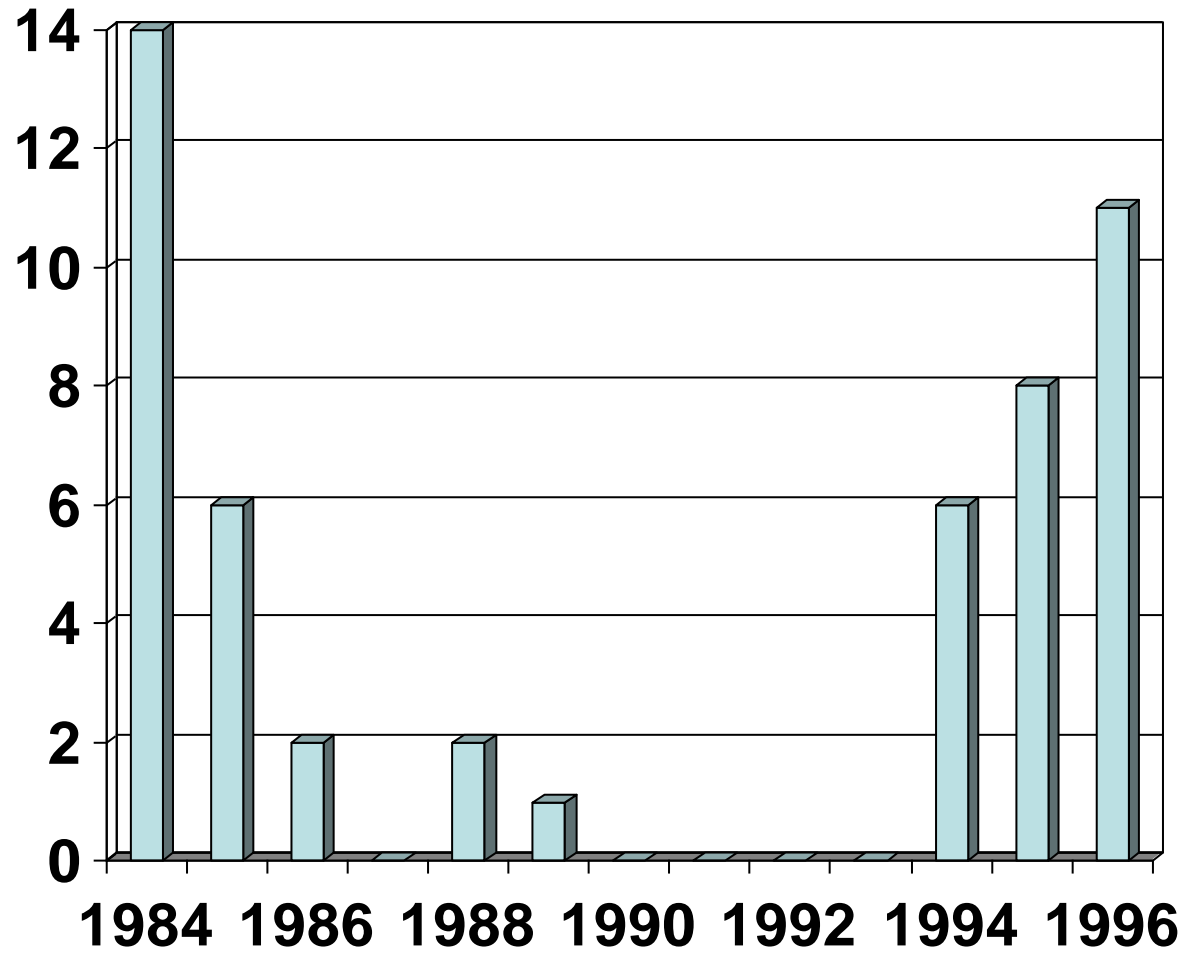
Απόφοιτοι αξιολογούν το (και επαγγελματικό
Λύκειό τους) ΕΠΛ το οποίο,
παρ' όλη τη δημοφιλία του
εξαφανίστηκε νωρίς από τον εκπαιδευτικό χάρτη

Νικήτας Πατινιώτης
Καθηγητής, Πάντειο Πανεπιστήμιο
Αθήνα, 21/12/2012

Δημιουργία – κατάργηση ΕΠΛ

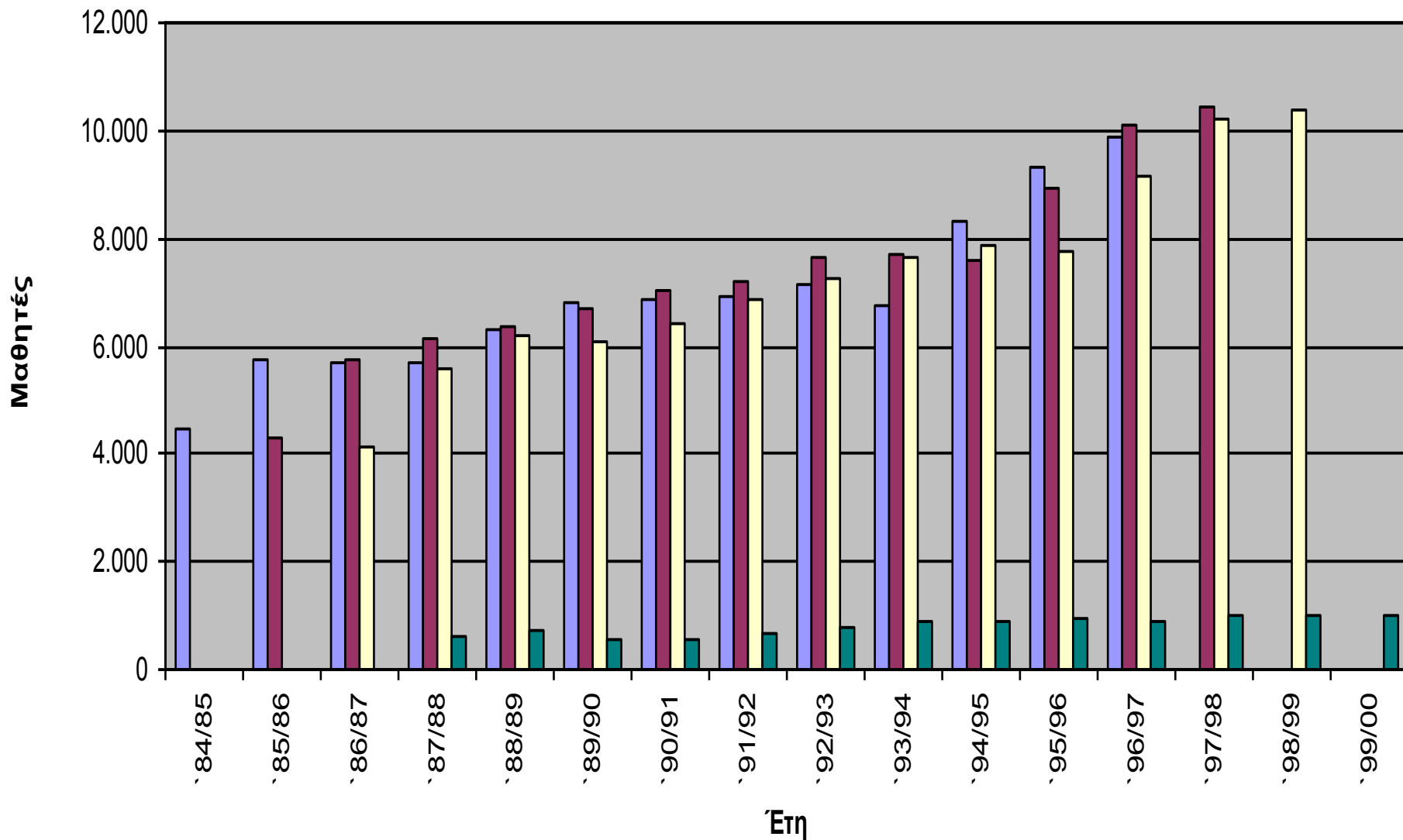
- Το ΕΠΛ:
 - Πρωτολειτούργεί το 1984
 - Καταργείται το 1997 (Ν. 2525/97)
 - Παύει να λειτουργεί το 2000 (όταν και οι τελευταίοι μαθητές του τελειώνουν το Έτος Ειδίκευσης)
- Έχει αξιολογηθεί: εσωτερικά τη δεκαετία '80, εξωτερικά δυο φορές το 1993/ 1994 (ΙΤΕ/ Παν/μιου Κρήτης, Καθηγ. Μιχαηλίδης) και έχει υπολογισθεί τα κόστος του από ΚΕΠΕ (1993)

Νεοϊδρυθέντα ΕΠΛ/ έτος

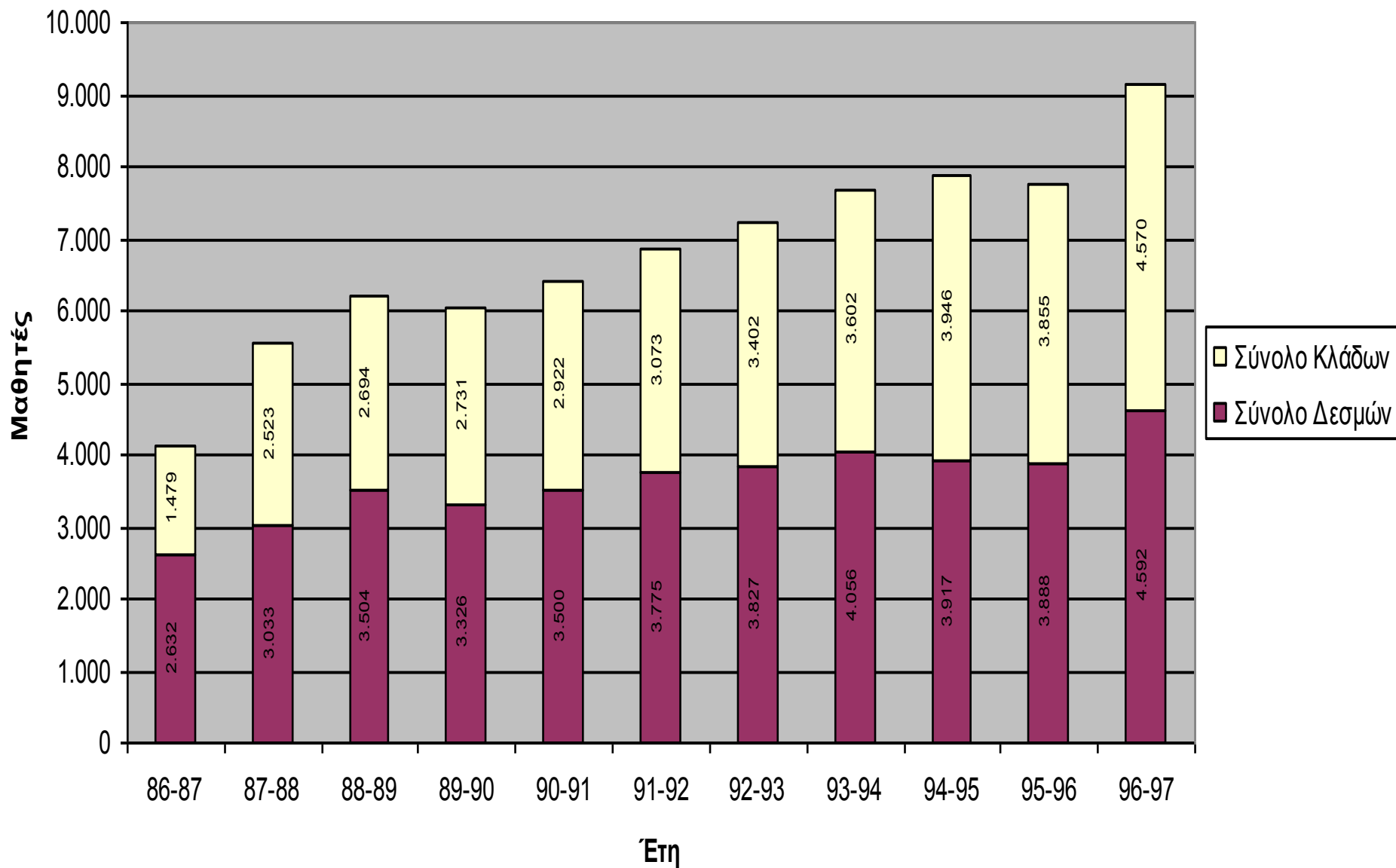

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Εγγεγραμμένοι μαθητές ΕΠΛ κατά τα έτη 1984-2000

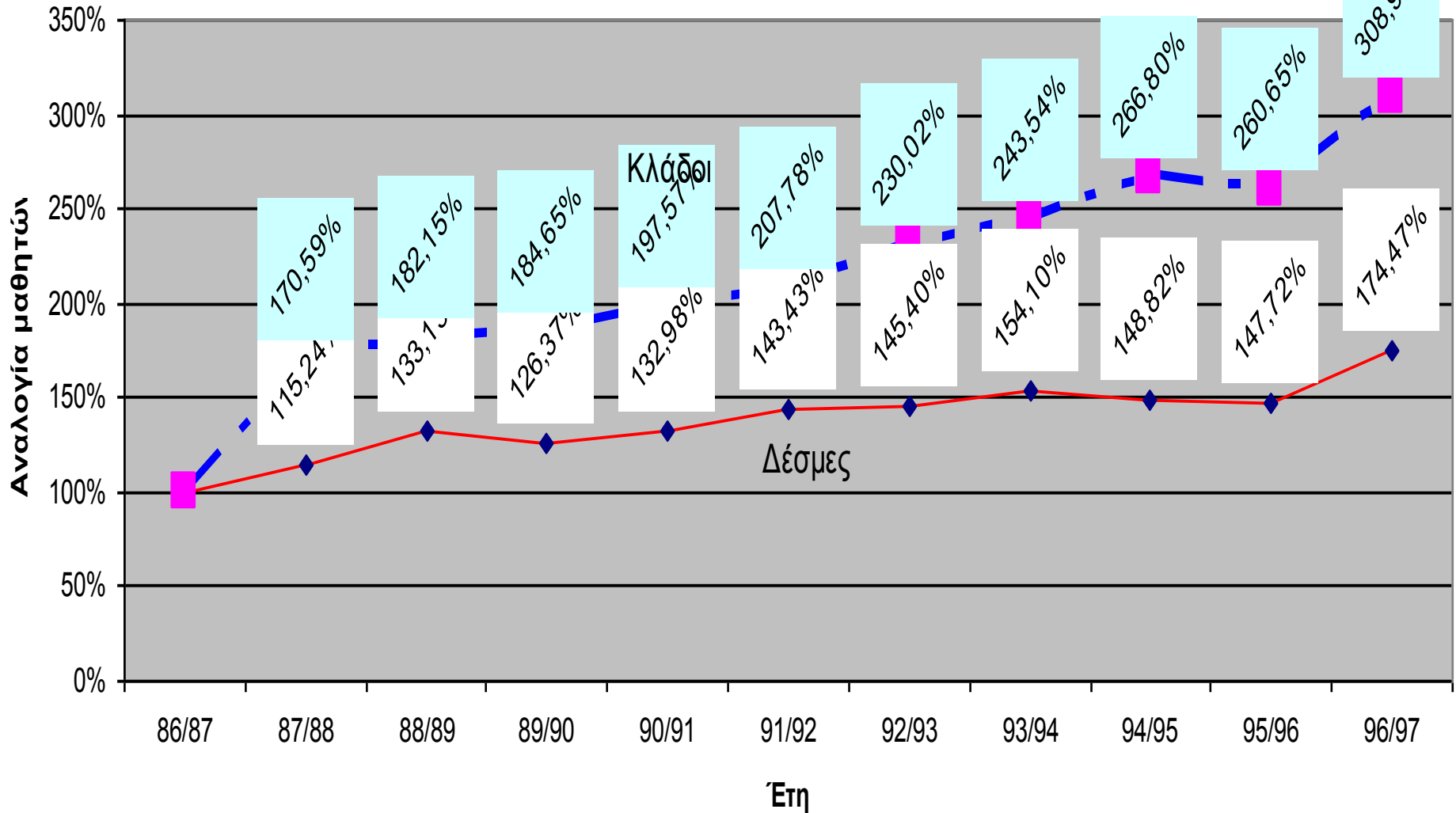
Μαθητές ανά έτος

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : Επιλογή δεσμών και κλάδων από τους μαθητές Γ΄τάξης ΕΠΛ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3 : Εξέλιξη αναλογίας μαθητών Γ΄τάξης ΕΠΛ ανά Δέσμες και Κλάδους (περίοδος 1986-1996, 1986=100)

Επιλογές επαγγελματικών Κλάδων

Από τους 13 Κλάδους ΕΠΛ επιλέγονται:

- Κλ. Κοινωνικής Πρόνοιας (32,8%)
- Κλ. Εφαρμοσμένων Τεχνών (20,7%)
- Κλ. Πληροφορικής (18,4%)
- Κλ. Οικονομίας (13,9%)

Αντίθετα επιλέγονται πολύ λίγο:

- Κλ. Δομικών Κατασκευών (κανείς) 0%
- Κλ. Χημείας (0,6%)
- Κλ. Ιατρικών εργαστηρίων (1,3%)

Αποδοχή ΕΠΛ

- Από Μαθητές – Γονείς (εξαιρετικά θετική, συνήθως τριπλάσιες αιτήσεις από θέσεις)
- Από τοπικές κοινωνίες (πολύ μεγάλη)
- Από Διευθυντές/ υπηρετούντες σε αυτά Εκπαιδευτικούς (πολύ θετική)
- Από Εκπαιδευτικό σώμα (με επιφυλάξεις)
- Από Κόμματα (με διαφοροποιήσεις – ξένιζε το πνεύμα του σχολείου/ καμία ρητή εναντίωση)

Υποστηρικτικοί παράγοντες ανάπτυξης

- Πολιτική στήριξη (αρχική και κατά διαστήματα)
- Ομάδα Εργασίας
- Πρόγραμμα σπουδών – νέα μαθήματα/ βιβλία
- Διευθυντές ΕΠΛ
- Πρώτες σειρές (επιλεγμένων) εκπαιδευτικών
- Καλές υποδομές (συχνά) – εργαστήρια
- Απογευματινές δραστηριότητες (1/3 μαθητών)
- Τοπικές κοινωνίες
- Άποψη μαθητών/ αποφοίτων για σχολείο τους
- Απτά επιτεύγματα σχολείου (πχ. κατασκευή αυτοκινήτου από ευρήματα σε σκουπίδια ή παρουσιάσεις δημιουργημάτων Κλάδων)

Ανασχητικοί παράγοντες ανάπτυξης

- Μειούμενη πολιτική στήριξη (έως και αντίθεση)
- Διαρκής διοικητική συνύπαρξη «πειραματικού» ΕΠΛ με «κανονικά» ΓΕΛ – ΤΕΛ στην κεντρική υπηρεσία. (Ξενίζει πνεύμα ΕΠΛ εκπαιδ. κουλτούρα)
- Υποβολιμαίες ατεκμηρίωτες κριτικές (‘Ελιτίστικο’ σχολείο -Υψηλό κόστος σχολείου)
- Μη επαρκώς προετοιμασμένοι καθηγητές (χωρίς επιμόρφωση) - Κορπορατίστικη στάση εκπαιδευτικών
- Ανεπαρκής ανάπτυξη 4ου έτους («ειδίκευσης»)
- Επιστημονικές αξιολογήσεις δεν παίρνονται υπόψη
- Εκπαιδευτική πολιτική βασισμένη στην «ύπαρξη ξένων χρηματοδοτήσεων»

Κόστος εκπαίδευσης Λυκείου

Πιστεύεται: ΕΠΛ «τελείωσε» λόγω κόστους

- Ας αναλογισθούμε σχετικά: Την δεκαετία του 1990 **ουδείς ασχολείτο με το κόστος** πολιτικών μέτρων (μόνο με στόχους/ επιτεύγματα)
- Έρευνα ΚΕΠΕ κόστος ανά μαθητή:
 - **ΓΕΛ: 193.851** δρχ. (είτε 200.981 δρχ. με στοιχεία ΕΣΥΕ) [49% ιδιωτικό κόστος]
 - **ΕΠΛ: 190.705** δρχ. (40% ιδ. κόστος)
 - **ΤΕΛ: 128.192** δρχ. (21% ιδ. κόστος)

Οι παραπάνω παράμετροι διαμόρφωσαν τα ευρήματα της Εμπειρικής Έρευνας

Από το σύνολο του εκτεταμένου ερευνητικού υλικού θα αναφερθούμε στο πως οι απόφοιτοι αξιολογούν το σχολείο τους

**Οι απόφοιτοι είναι οι καλύτεροι αξιολογητές
μιας εκπαιδευτικής δομής**

Η εμπειρική έρευνα για τα ΕΠΛ πραγματοποιήθηκε στην πρωτεύουσα και σε 6 επαρχιακές πόλεις

Αποτίμηση 2 αποφοίτων για ΕΠΛ

- «Θα μπορούσες να πεις: Θα διαβάσω, θα δω πως πάει, πως τα καταφέρνω στα μαθήματα και όταν έρθω στην Β΄ Λυκείου θα δω τι κάνω, πηγαίνω Δέσμη ή Κλάδο; Γιατί μπορούσες να πας εδώ ή εκεί. Τώρα αυτό τελείωσε. Δεν υπάρχει επιλογή. Γίνεσαι ό,τι έχει οριστεί για σένα» (2000)
- «Χαιρόμουν να πηγαίνω στο σχολείο. Ναι χαιρόμουν. Δεν με πίεζε. Ακόμα κι αν ήμουν αδιάβαστη ο καθηγητής μου έδινε κι άλλη ευκαιρία, γνωριζόμαστε τόσο καλά. Ενώ τώρα τα παιδιά μου υποφέρουν στο σχολειό τους» (2009)

Αποτίμηση απόφοιτης για ΕΠΛ

- “Κανένας από τους παλιούς μου συμμαθητές δεν κάνει κάτι σχετικό με τον Κλάδο που τελειώσαμε (γραφιστική και παρόμοια). Όλοι όμως βρήκαμε δουλειά! Γίναμε μουσικοί επιχειρηματίες, ειδικοί μάρκετινγκ, ειδικοί επιστήμονες, στελέχη επιχειρήσεων. Κανένας δεν πήγε στην Καλών Τεχνών ούτε έγινε γραφίστας, που θα ήταν η κανονική διέξοδος από τον κλάδο που σπουδάσαμε. Όλοι όμως εργαζόμαστε, είμαστε όλοι πολύ πετυχημένοι σ' αυτό που κάνουμε. Σε καλές θέσεις εργασίας βρισκόμαστε όλοι και γνωστοί σε αυτό που κάνουμε. Είναι σίγουρο ότι το ΕΠΛ μας μάθαινε να υποστηρίζουμε τα θέλω μας, έτσι πετύχαμε. Μάθαμε να λειτουργούμε το μυαλό μας πιο κριτικά σε σχέση με τους συνομήλικους, μάθαμε να επιχειρηματολογούμε, να ακούμε, να πείθουμε, να διαχειριζόμαστε τις κρίσεις που συνέβαιναν. Το σχολείο ήταν πολύ μεγάλο, με πάρα πολλούς μαθητές, κάθε μέρα συνέβαιναν πολλά πράγματα. Έτσι αναγκαστικά μάθαινες να συνυπάρχεις με πολλούς άλλους και να καταξιώνεσαι ως άτομο αλληλεπιδρώντας με τους γύρω σου. Ήταν καλό που συνυπήρχαν τα πλουσιόπαιδα με τα φτωχόπαιδα. Μαθαίναμε έτσι ήδη από το σχολείο τον κόσμο που μας περίμενε”.

Αποτίμηση απόφοιτου για ΕΠΛ

- Χαίρομαι πολύ, γιατί όλοι εμείς, τα 'πολυκλαδικάκια', έχουμε καλές δουλειές, είμαστε πετυχημένοι, ακόμη και αν δραστηριοποιούμαστε σε διαφορετικούς κλάδους από εκείνους που φοιτήσαμε. Κοινωνικά και από θέμα αυτοσεβασμού δεν ντρεπόμαστε για την πορεία που έχουμε, αυτό που είμαστε. Είμαστε περήφανοι γι αυτό που κάνουμε. Να θεωρείς τον εαυτό σου πετυχημένο είναι πολύ πιο σημαντικό από το τι σε θεωρεί η κοινωνία. Η αυτοεκτίμησή σου και ο αυτοσεβασμός σου είναι ο τι πιο πολύ μπορείς να κερδίσεις στη ζωή σου”

Αποτίμηση απόφοιτου για ΕΠΛ

“Το Πολυκλαδικό έκανε, νομίζω, κάτι αντίστοιχο με αυτά που μας έλεγαν στα σεμινάρια 'βελτίωσης ποιότητας διδακτικού προσωπικού' στο αγγλικό πανεπιστήμιο που δίδαξα επί δεκαετία. Εκεί τονιζόταν ότι πάνω από τους μισούς απόφοιτους μας θα δραστηριοποιούνταν επαγγελματικά σε τομείς εντελώς διαφορετικούς από αυτούς που σπούδασαν. Τα παιδιά της Αγγλίας απλά πηγαίνουν στο πανεπιστήμιο για να σπουδάσουν και να 'ανοίξει' το μυαλό τους. Αυτό είναι και η μεγάλη επιτυχία του Πολυκλαδικού 30 χρόνια πίσω. Μέσα είτε από τη διαστρωματική όσμωση της κοινωνίας είτε από τα νέα μαθήματα και τους διαφορετικούς τρόπους διδασκαλίας το ΕΠΛ μας έχει 'ψήσει' να είμαστε πιο ευέλικτοι ως προς τρόπο σκέψης και ως προς την επαγγελματική αποκατάσταση.

ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΓΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

- “Οι καθηγητές προσπαθούσαν, έκαναν πολλά πράγματα. Μερικοί είχαν πραγματικό μεράκι. Αυτό που τους έλειπε ήταν ουσιαστική καθοδήγηση και υποστήριξη από την κεντρική υπηρεσία στην καινούρια φιλοσοφία του ΕΠΛ. Οι καθηγητές είχαν πολύ καλύτερα βιβλία στο ΕΠΛ για να βασίσουν το μάθημά τους Όμως δεν είχαν εκπαιδευτεί επαρκώς στο να τα χρησιμοποιούν. Έτσι ήταν αναγκασμένοι να αυτοσχεδιάζουν. Ιδίως στα μαθηματικά αυτό φαινόταν πολύ, υπήρχε διδακτική ανεπάρκεια. Στην Γ΄ Λυκείου ειδικότερα υπήρχε το φαινόμενο οι καθηγητές να μας ζητάνε “παπαγαλία”, σε ένα σχολείο που την είχε καταργήσει και προωθούσε την κριτική σκέψη. Επειδή υπήρχε ένα κενό μεταξύ διδακτέας ύλης και διδάσκοντα ουσιαστικά αυτό δυσκόλευε τους μαθητές από του να παρακολουθούν το μάθημα. Και το Υπουργείο δεν έκανε κάτι, ώστε να γεφυρώσει αυτό το χάσμα”.

ΤΟ ΕΠΛ ΗΤΑΝ ΓΙΑ ΜΕΝΑ...ΤΙ ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ: [1]

- “Μια μεγάλη εμπειρία. Θα μετάνιωνα αν δεν την είχα ζήσει. Γνώρισα πολύ κόσμο, νοοτροπίες. Τα φιλολογικά μαθήματα που μου άρεσαν τα έκανα σίγουρα καλύτερα από το Γενικό Λύκειο. Τα φυσικομαθηματικά μαθήματα με έμαθαν πολλά και μου άρεσαν. Άξιζε τον κόπο που πήγα στο ΕΠΛ”.
- «Εγώ δεν συνειδητοποίησα πότε το πολυκλαδικό έπαψε να υπάρχει. Θεωρούσα ότι το σχολείο αυτό θα έσβηνε όλα τα υπόλοιπα. Νομίζω ότι χάνουν οι μαθητές από την κατάργησή του. Χάνει το εκπαιδευτικό σύστημα. Χάνουν οι άνθρωποι, νομίζω, φτωχαίνουν, μειώνονται οι δυνατότητές τους”.

ΤΟ ΕΠΛ ΗΤΑΝ ΓΙΑ ΜΕΝΑ...ΤΙ ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ: [2]

“Ήταν ένα πείραμα που θα μπορούσε να συνεχιστεί και να βελτιωθεί. Είχε αντιφάσεις, είχε προβλήματα. Είχε προβλήματα στο πως εντασσόταν μέσα σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα στο οποίο δεν ήταν προσαρμοσμένο πάντοτε. Αυτό το σχολείο, το ΕΠΛ, καλείται να προσαρμοσθεί πάνω στην δομή του εκπαιδευτικού συστήματος που δεν τολμήθηκε να αποδομηθεί. Αντί να αξιοποιηθεί το ΕΠΛ, αντί να βαθύνει, αντί να επανεξεταστεί η δομή και λειτουργία του εγκαταλείφθηκε. Η εγκατάλειψή του ήταν λάθος και ακόμη μεγαλύτερο λάθος ήταν αυτό που το αντικατέστησε. Αν σκεφθεί κανείς ότι καταργείται το πολυκλαδικό και επανερχόμαστε στον ακραίο διαχωρισμό γενικού και τεχνοεπαγγελματικού σχολείου οι επιλογές αλλαγών στο λυκειακό επίπεδο ήταν μεγάλο σφάλμα”.

ΤΟ ΕΠΛ ΗΤΑΝ ΓΙΑ ΜΕΝΑ...ΤΙ ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ: [3]

“Αντί όλα τα σχολεία να γίνουν πολυκλαδικά, όπως ήταν το αρχικό σχέδιο, τελικά κατέληξαν να γίνουν όλα γενικά ή τεχνικά, όπως δηλαδή ήταν στις αρχές της δεκαετίας '80. Το 2010 είμαστε έτσι από την άποψη της παιδείας ουσιαστικά 30 χρόνια πίσω. Αυτό που λείπει σήμερα, και που πήγε να κάνει το ΕΠΛ, είναι να έρθει λίγο η ελευθερία, η φαντασία και η παιδεία στο σχολείο”.

ΤΟ ΕΠΛ ΗΤΑΝ ΓΙΑ ΜΕΝΑ...ΤΙ ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ: [4]

“Στο σχολείο αυτό είδα κάποια άλλα πράγματα που ίσως να μην τα έβλεπα αν πήγαινα στο Γενικό. Γνώρισα διαφορετικούς από μένα ανθρώπους από κάθε κοινωνικό στρώμα, με ετερόκλητους τρόπους να βλέπουν τη ζωή, να σκέφτονται και να δρουν. Λίγο πιο σκεπτόμενους, νομίζω. Είχαν κάποια πολιτική συνείδηση, όπως φάνηκε κατά τις καταλήψεις, δεν ήταν παιδιά του μπαμπά και της μαμάς. Έφτιαξα κι εγώ ένα δικό μου τρόπο σκέψης για το πως θάθελα νάναι τα πράγματα, γενικά για την κοινωνία, που πριν δεν τα σκεπτόμουνα, δεν είχα δηλαδή τέτοια ερεθίσματα πριν”.

ΤΟ ΕΠΛ ΗΤΑΝ ΓΙΑ ΜΕΝΑ...ΤΙ ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ: [5]

Πιστεύω ότι πολλά από τα στραβά της χώρας προέρχονται από το ότι τα πολυκλαδικά δεν διευρύνθηκαν, αντίθετα καταργήθηκαν. Έτσι τα νέα παιδιά στερήθηκαν τις βάσεις για τη ζωή τους, που εμείς στο ΕΠΛ αποκτήσαμε, από την παιδεία μέχρι τον επαγγελματικό προσανατολισμό, μέχρι τις γνώσεις για τις οικονομικές κατευθύνσεις της χώρας. Μαύρη μαυρίλα βρίσκεται σήμερα γύρο μας και γιατί το ΕΠΛ ήταν ο χώρος που δώσαμε πραγματικούς αγώνες, όχι της πλάκας, όπως «κλείνουμε 10 μέρες και πάμε διακοπές». Προδόθηκαν όμως οι αγώνες. Καταντήσαμε σ' αυτό που σήμερα ζούμε. Έχουμε χρέος να προσπαθήσουμε να ξαναστηθεί αυτό το σχολείο. Να βοηθήσουμε σ' αυτή την προσπάθεια από το πόστο που βρίσκεται ο καθένας”.

ΤΟ ΕΠΛ ΗΤΑΝ ΓΙΑ ΜΕΝΑ...ΤΙ ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ: [6]

“Είκοσι χρόνια πριν κάναμε βήματα μπροστά, ενώ σήμερα, είκοσι χρόνια μετά, κάνουμε βήματα πίσω. Αν είχαμε καταφέρει να έχουμε τεχνικούς διαφορετικούς, ηλεκτρολόγους μορφωμένους, υδραυλικούς μορφωμένους, δεν θα ήταν διαφορετικά τα πράγματα; Αν είχαμε επιστήμονες που 'να πιάνουν τα χέρια τους' με ευρύ μυαλό, δεν θα ήταν καλύτερα; Δεν θα είχαμε ανεργία. Θα βρίσκαμε σωστούς επιστήμονες, σοβαρούς μαστόρους. Θα ήταν τελείως διαφορετικά τα πράγματα. Τώρα όλοι στη γραμμή: δημόσιοι υπάλληλοι, γιατροί, δικηγόροι. Και τα τελευταία 10 χρόνια: «να πουλήσουμε το χωράφι να ανοίξουμε ένα μαγαζί!» Νιώθω μεγάλη πικρία για το σήμερα.”

ΤΟ ΕΠΛ ΗΤΑΝ ΓΙΑ ΜΕΝΑ...ΤΙ ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ: [7]

“Λυπάμαι για όλους εμάς που φοιτήσαμε στο πολυκλαδικό και δεν κάναμε τίποτα όταν το κλείσανε. Δεν κινητοποιηθήκαμε. Δεν ξέρω αν σε όλες τις άλλες μεγάλες πόλεις έγινε κάτι. Αλλά έσβησε σαν να μην υπήρξε ποτέ. Σαν να μην πρόσφερε και τίποτα σε κανέναν. Ήταν εντελώς αναίτια αυτή η κατάργηση. Αυτό δείχνει, ότι τελικά ούτε και τα 3 χρόνια του πολυκλαδικού φτάνουν, ενός πολυκλαδικού, τού όποιου προοδευτικού σχολείου. Δεν φτάνουν για να περάσει μέσα στο πετσί και το μυαλό μας η ανάγκη μιας αλλαγής. Έσβησε, ξεψύχησε ο θεσμός του πολυκλαδικού. Το παλιό καθεστώς, το οποίο όλοι καταδικάζαμε, όταν ζήσαμε το διαφορετικό, επανήλθε αδιαμαρτύρητα. Έπρεπε τα παιδιά μας να μπορούν αυτονότητα να πάνε στο πολυκλαδικό.

Πικρία και ματαιότητα με γεμίζει η κατάσταση αυτή. Ναι, ματαιότητα, ότι πολύ δύσκολα θα προχωρήσουμε μπροστά”.

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΕΠΛ [1]

- Αποτελεσματική σύνδεση Γενικής και Τεχνικής/ Επαγγελματικής εκπαίδευσης
- Καταπολέμηση προκατάληψης απέναντι στη χειρωνακτική εργασία – τονισμός κοινωνικής ισοτιμίας κάθε μορφής εργασίας
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για ανανέωση γενικής και εφαρμοσμένης γνώσης και προσαρμογής της στις μεταβαλλόμενες συνθήκες εργασίας.
(+ Δ' Έτος Ειδίκευσης).

ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΕΠΛ [2]

- Παροχή στους μαθητές σύγχρονων επιστημονικών και τεχνολογικών γνώσεων και ικανοτήτων μέσω εισαγωγής νέων μαθημάτων:
 - Βιοτεχνολογία
 - Τεχνολογία και Παραγωγή
 - Οικολογία
 - Πολιτική Οικονομία
 - Προβλήματα της Κοινωνίας και του Ανθρώπου
 - Ιστορία της Τέχνης